

EUROPOS PARLAMENTAS

2009 - 2014

Tarptautinės prekybos komitetas

2012/2098(INI)

15.01.2013

NUOMONĖ

Tarptautinės prekybos komiteto

pateikta Teisės reikalų komitetui

dėl įmonių socialinės atsakomybės. Atskaitingas, skaidrus ir atsakingas įmonių elgesys ir tvarus ekonomikos augimas
(2012/2098(INI))

Nuomonės referentas: Bernd Lange

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Tarptautinės prekybos komitetas ragina atsakingą Teisės reikalų komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. pažymi, kad Komisija į ES prekybos susitarimus pradėjo įtraukti aiškias nuorodas į įmonių socialinę atsakomybę (ISA); mano, kad, atsižvelgiant į svarbų vaidmenį, kuris tarptautinėje prekyboje tenka didelėms bendrovėms, jų patronuojamosioms įmonėms ir tiekimo grandinėms, įmonių socialinė atsakomybė ir atsakomybė už aplinką turi būti įtraukta į ES prekybos susitarimų skyrių dėl tvaraus vystymosi; ragina Komisiją parengti konkrečius pasiūlymus dėl šių ISA principų įgyvendinimo ES prekybos politikoje;
2. įsipareigoja nuolat stiprinti savo pastangas, kad ES institucijos ir pareigūnai, įskaitant ES specialųjį įgaliotinį žmogaus teisių klausimais, būtų įpareigoti siekti, jog visose ES išorės santykių ir veiksmų srityse būtų laikomasi socialinių, aplinkosaugos ir žmogaus teisių standartų;
3. pabrėžia, kad ISA skatinimas – tai Europos Sąjungos remiamas tikslas, todėl Sąjunga turi užtikrinti, kad jos įgyvendinama išorės politika padėtų skatinti atitinkamų šalių tvarų vystymąsi ir socialinę plėtrą;
4. ragina Komisiją, rengiant konkrečius pasiūlymus dėl ISA principų taikymo, remtis EBPO rekomendacijomis daugiašalėms įmonėms, įskaitant EBPO skundų pateikimo procedūrą;
5. teigiamai vertina visų EBPO narių vykdomą visapusišką veiklą, susijusią su 2011 m. gegužės 25 d. paskelbtomis EBPO rekomendacijomis daugiašalėms įmonėms; pažymi, kad 44 prisijungusios vyriausybės, atstovaujančios visiems pasaulio regionams ir atliekančios 85 proc. tiesioginių užsienio investicijų, skatina savo įmones laikytis šių plataus užmojo rekomendacijų atsakingam įmonių elgesiui užtikrinti visais atvejais joms vykdant veiklą;
6. pritaria požiūriui, kad dėl dabartinės aplinkos būklės ir klimato kaitos bei visuotinių gamybos grandinių plėtros būtina, kad ISA sąvoka apimtų daugiau aspektų nei buvo numatyta iš pradžių sugalvojus šią sąvoką; taigi mano, kad būtina aiškiai pateikti atnaujintą ISA sąvoką, ją susiejant su darbo ir žmogaus teisėmis bei užimtumo klausimais, taip pat su aplinkos apsauga, klimato kaitos klausimais ir korupcijos bei mokesčių slėpimo šalinimu;
7. ragina, kad ne vėliau kaip nuo 2014 m. sausio 1 d. visos trečiosiose šalyse veikiančios Europos įmonės, kuriose dirba daugiau kaip 1 000 darbuotojų, pradėtų taikyti EBPO rekomendacijas daugiašalėms įmonėms;
8. prašo Komisijos, remiantis tarptautiniu lygmeniu, ypač 2010 m. atnaujintose EBPO rekomendacijose, apibrėžtais įmonių socialinės atsakomybės principais, įtraukti privalomą ISA nuostatą į visus ES pasirašomus dvišalius prekybos ir investicijų susitarimus, daugiausia dėmesio skiriant tvariam vystymuisi ir geram valdymui ir aiškiai sutelkiant dėmesį į žmogaus teises, deramą darbą, darbo standartus, asociacijų laisvę, kolektyvines derybas ir kitus socialinius aspektus; siūlo, kad šia nuostata būtų suderinami taikomi

standartai ir sąvokos, siekiant užtikrinti palyginamumą ir teisingumą, ir kad pagal ją būtų numatytos šių principų stebėsenos ES lygmeniu ir jos įgyvendinimo priemonės, taip pat siūlo, kad būtų įsteigti nacionaliniai informacijos centrai kaip forumas EBPO rekomendacijose iškeltais klausimais, pvz., reikalavimo stebėti įmonių, jų patronuojamųjų įmonių ir tiekimo grandinių veiklą ir reikalavimo laikytis deramo stropumo principo klausimais;

9. ragina Komisiją užtikrinti, kad visos bendrojoje rinkoje veikiančios įmonės, įskaitant daugiašales bendroves, kurių patronuojamosios įmonės ar tiekimo grandinės įsteigtos ES, laikytųsi visų savo teisinių įsipareigojimų nacionaliniu ir ES lygmenimis, siekiant užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir ES vartotojams teikti kuo daugiau naudos; ragina Komisiją aktyviai skatinti užsienyje veikiančių ES įmonių atsakingą verslo elgesį, itin daug dėmesio skiriant užtikrinimui, kad būtų griežtai laikomasi visų šalies teisėje nustatytų teisinių įsipareigojimų arba visų dvišalių ar tarptautinių teisinių įsipareigojimų, taikomų šių įmonių veiklai, visų pirma tarptautinių standartų ir taisyklių žmogaus teisių, darbo ir aplinkos srityse; tuo tikslu siūlo Komisijai ir jos partneriams aktyviai imtis veiklos besivystančiose ir besiformuojančiose rinkos ekonomikos šalyse, siekiant keistis geriausia ir praktine patirtimi apie priemones ir būdus, kaip gerinti verslo aplinką ir didinti informuotumą apie atsakingą įmonių elgesį;
10. siūlo valstybių narių vyriausybėms raginti EIB į savo veiklą įtraukti įmonių socialinės atsakomybės nuostatą;
11. ragina Komisiją nustatyti atviresnę ir aiškesnę skundų dėl ĮSA principų nesilaikymo teikimo ir nagrinėjimo procedūrą, įskaitant įgyvendinimo užtikrinimo priemones, ir, jeigu reikia, inicijuoti tyrimus;
12. ragina Komisiją primygtinai raginti įmones taikyti ĮSA principus; pabrėžia, kad būtina remti ir skatinti šios praktikos sklaidą MVĮ, tuo pat metu užtikrinant, kad sąnaudos ir biurokratinė našta būtų kuo mažesnės;
13. prašo Komisijos į savo susitarimus su nevyriausybinėmis organizacijomis (NVO) įtraukti ĮSA nuostatą, ypač veiksmų vystymosi srityje atžvilgiu;
14. ragina Komisiją veiksmingiau naudoti skatinamosiomis priemonėmis pagrįstas priemones ir būti budresnė vykdant stebėseną bei užtikrinant, kad tarptautinės bendrovės, kurių patronuojamosios įmonės arba tiekimo grandinės įsteigtos BLS ir BLS+ dalyvaujančiose šalyse (nepaisant to, ar jų registruota buveinė Europos Sąjungoje, ar ne), ir atitinkamos šalys a) laikytųsi savo nacionalinių ir tarptautinių teisinių įsipareigojimų žmogaus teisių, socialinių bei darbo standartų ir aplinkos apsaugos taisyklių srityse, b) iš tiesų įsipareigotų gerbti savo darbuotojų ir apskritai piliečių teises, užtikrintų jų apsaugą ir gerovę, c) remtų asociacijų laisvę ir kolektyvinių derybų teises ir d) kiekvieną pažeidimą nagrinėtų greitai ir veiksmingai;
15. ragina Komisiją daugiašaliuose forumuose skatinti ĮSA remiant glaudesnę PPO ir kitų daugiašalių forumų, kuriuose nagrinėjamas ĮSA klausimas, pvz., TDO ir EBPO, bendradarbiavimą;
16. primena, kad sprendžiant komercinius ginčus ir (arba) prašant kompensacijos už

neatsakingos ar neteisėtos verslo veiklos sukeltus neigiamus padarinius jau galima bylinėtis teisme arba naudotis kitomis bylinėjimosi teisme alternatyvomis; šiuo požiūriu ragina Komisiją dėti daugiau pastangų siekiant didinti tiek įmonių bendruomenės, tiek plačiosios visuomenės informuotumą; primena, kad Tarptautiniai prekybos rūmai teikia ginčų sprendimo paslaugas asmenims, įmonėms, valstybėms, valstybiniam subjektams ir tarptautinėms organizacijoms, siekiantiems pasinaudoti bylinėjimosi teisme alternatyvomis, galinčiomis padėti nukentėjusiesiems veiksmingiau pasinaudoti teise kreiptis į teismą tuo atveju, kai pažeidžiamas atsakingos įmonių veiklos principas padarant ekonominės ir socialinės žalos bei žalos aplinkai ES ir (arba) už jos teritorijos ribų;

17. ragina ES lygmeniu stebėti ribojamąsias priemones (sankcijas, boikotus, embargus) ir dvejojo naudojimo prekių licencijavimo sistemas;
18. ragina nustatyti priemones, kuriomis įmonių socialinės atsakomybės principų privalėtų laikytis ne tik pagrindinė įmonė ar prekybos susitarimo šalis, bet ir visi subrangovai ar tiekimo grandinės, kuriuos ši įmonė ar prekybos susitarimo šalis gali naudoti tiekdamas prekes, aprūpindama darbuotojais ar teikdamas paslaugas ir taip užtikrindama vienodas sąlygas, grindžiamas teisingu darbo užmokesčiu ir deramomis darbo sąlygomis, taip pat užtikrindama profesinių sąjungų teises ir laisves;
19. ragina Komisiją tobulinti savo poveikio tvarumui vertinimo modelį siekiant tinkamai atsižvelgti į prekybos derybų ekonominį, socialinį poveikį, poveikį žmogaus teisėms ir aplinkai, įskaitant klimato kaitos švelninimo tikslus; ragina Komisiją imtis tolesnių priemonių, susijusių su prekybos susitarimais su ES šalimis partnerėmis, ir prieš pasirašant prekybos susitarimus ir po to atlikti poveikio tvarumui vertinimo tyrimus, visų pirma atsižvelgiant į ypač pažeidžiamus sektorius;
20. pabrėžia, kad įsigaliojus Lisabonos sutarčiai Parlamentas turi būti visapusiškai informuojamas apie tai, kaip susitarimų poveikio tvarumui vertinimų (PTV) išvados įtraukiamos į derybas prieš joms pasibaigiant ir kurie šių susitarimų skyriai buvo pakeisti siekiant išvengti neigiamų PTV nustatytų padarinių;
21. ragina nustatyti tarptautinio teisinio bendradarbiavimo tarp ES ir trečiųjų šalių, pasirašiusių dvišalius prekybos susitarimus, sistemą, pagal kurią nukentėjusiems toje šalyje, kurioje daugiašalės įmonės ir jų tiesiogiai patronuojamos įmonės pažeidžia socialinės arba aplinkos apsaugos sričių teisės aktus arba nesilaiko ĮSA įsipareigojimų, būtų užtikrinama veiksminga prieiga prie teisingumo, ir teikti paramą siekiant nustatyti tarptautines teises procedūras, skirtas prireikus baudoms už įmonių padarytus įstatymo pažeidimus skirti;
22. ragina parengti veiksmingesnius ES technologijų įmonėms skirtus skaidrumo ir atskaitomybės standartus, susijusius su technologijų, kurias galima panaudoti žmogaus teisėms arba ES saugumo interesui pažeisti, eksportu;
23. ragina EIVT užtikrinti, kad ES ambasadose dirbantiems už prekybos klausimus atsakingiems ES pareigūnams būtų nuolat rengiami mokymai ĮSA klausimais, visų pirma siekiant įgyvendinti JT sistemą „Ginti, gerbti ir taisyti“, taip pat kad ES ambasadose veiktų kaip ES informacijos centrai, kuriuose būtų nagrinėjami su ES įmonėmis ir jų patronuojamosiomis įmonėmis susiję skundai, nes nacionaliniai EBPO informacijos

centrai veikia tik EBPO priklausančiose šalyse, todėl jais praktiškai negali pasinaudoti tokių įmonių darbuotojai, nukentėję EBPO nepriklausančiose šalyse;

24. ragina naujų technologijų poveikio žmogaus teisėms vertinimus atlikti kuo ankstesniu mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros etapu ir ragina, kad į minėtus vertinimus būtų įtraukta scenarijų analizė ir svarstymai dėl standartų nustatymo siekiant integruoti žmogaus teises projektavimo etapu (angl. *Human Rights by Design*);
25. pabrėžia, kad informuotumo apie ĮSA svarbą ir reikalavimų nesilaikymo padarinius didinimas įmonės lygmeniu (Komisijos užduotis) turi būti vykdomas kartu garantuojant tinkamą informuotumą ir stiprinant gebėjimus priimančiųjų šalių vyriausybės lygmeniu, siekiant veiksmingai užtikrinti, kad būtų įgyvendintos su ĮSA susijusios teisės ir teisė kreiptis į teismą;
26. ragina įgyvendinti principą „pažink galutinį vartotoją“, siekiant užtikrinti griežtesnį tikrinimą ir išvengti žmogaus teisių pažeidimų įvairiais tiekimo grandinės ir gamybos proceso ar rinkos srautų etapais;
27. pabrėžia, kad ES pasirašomais dvišaliais investicijų susitarimais ateityje būtina užtikrinti teisingą poreikio apsaugoti investuotojus ir poreikio sudaryti valstybinės intervencijos galimybę pusiausvyrą, ypač socialinių, sveikatos ir aplinkos apsaugos standartų srityse;
28. atkreipia dėmesį į teigiamus pokyčius įgyvendinant dabartinę Skaidrumo direktyvos (2004/109/EB) ir Apskaitos direktyvos (2003/51/EB) reformą ir sprendžiant ĮSA klausimą, nes vykdant šią reformą suderinamas teisėtas siekis užtikrinti skaidrumą ir atsakomybę ir įmonėms tenkanti ataskaitų teikimo našta; ragina Komisiją užtikrinti, kad įmonės, kurioms taikomos šios direktyvos, būtų įpareigos nuolat pranešti apie savo veiklą ĮSA srityje, laikantis EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms, taip pat užtikrinti specialią MVĮ taikomą tvarką siekiant, kad ataskaitų teikimas būtų finansiniu ir administraciniu požiūriu įmanomas;
29. pabrėžia, kad ĮSA aspektą reikėtų įtraukti į daugiašalius prekybos susitarimus, todėl ragina Komisiją remti pasiūlymus šiuo klausimu tarptautiniuose forumuose, visų pirma EBPO ir TDO, taip pat PPO, atsižvelgiant į aplinkybes pasibaigus Dohos derybų raundui;
30. mano, kad ateityje taikant ĮSA priemones turėtų būti aprėpiama visa vertės grandinė – žaliavų gavybos, prekybos ir perdirbimo etapai;
31. prašo ĮSA politiką įtraukti visais prekybos susitarimų su ES lygmenimis, taip pat įtraukti nuostatas, kuriomis apsaugos sritis būtų išplečiama ir apsauga būtų taikoma darbuotojams migrantams, deleguotiems ir komandiruotiems darbuotojams;
32. mano, kad Komisija ir valstybės narės turėtų raginti ES įmones imtis iniciatyvos ĮSA skatinti ir keisti geros praktikos pavyzdžiais su savo užsienio partneriais;
33. ragina ES įmones, įsteigtas ES arba trečiojoje šalyse, vykdant bet kokią savo veiklą laikytis ĮSA politikos ir pagrindinių darbo ir profesinių sąjungų teisių, pvz., teisės į privatumą ir asociacijų laisvės;

34. ragina visapusiškai ir aktyviai konsultuotis su atstovaujamosiomis organizacijomis, įskaitant profesines sąjungas, ir jas įtraukti rengiant, taikant ir stebint įmonių su ĮSA susijusius procesus ir sistemas; ragina minėtas atstovaujamas organizacijas bendradarbiauti su darbdaviais įgyvendinant tikros partnerystės požiūrį;
35. ragina labiau, įtraukiau ir skaidriau stebėti ĮSA principus ES prekybos politikos srityje taikant aiškius pažangos vertinimo kriterijus, siekiant skatinti pasitikėjimą sistema;
36. pažymi, kad ĮSA – tai priemonė, kuria darbdaviai gali remti savo darbuotojus ir vietos bendruomenes besivystančiose šalyse, taip pat pažymi, kad laikantis ĮSA ir darbo standartų šioms šalims galima sudaryti sąlygas gauti naudos iš tolesnės tarptautinės prekybos ir kad, vadovaujantis ĮSA principais, galima užtikrinti, kad nauda būtų vienodai padalijama siekiant plėtoti tvarią ekonominę ir socialinę gerovę ir daugiau žmonių ištraukti iš skurdo, visų pirma finansų krizės sąlygomis; apgailestauja, kad protokolai dėl socialinės intervencijos šiuo metu yra tik savanoriško pobūdžio, ir primygtinai ragina Komisiją juos padaryti privalomus.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	18.12.2012
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 24 -: 2 0: 1
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	William (The Earl of) Dartmouth, Maria Badia i Cutchet, Nora Berra, Daniel Caspary, María Auxiliadora Correa Zamora, George Sabin Cutaş, Christofer Fjellner, Yannick Jadot, Franziska Keller, Vital Moreira, Paul Murphy, Cristiana Muscardini, Niccolò Rinaldi, Helmut Scholz, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Gianluca Susta, Henri Weber, Iuliu Winkler, Paweł Zalewski
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Salvatore Iacolino, Silvana Koch-Mehrin, Maria Eleni Koppa, Katarína Neveďalová, Marietje Schaake
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavęs (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (187 straipsnio 2 dalis)	Norbert Neuser, Birgit Schnieber-Jastram, Derek Vaughan